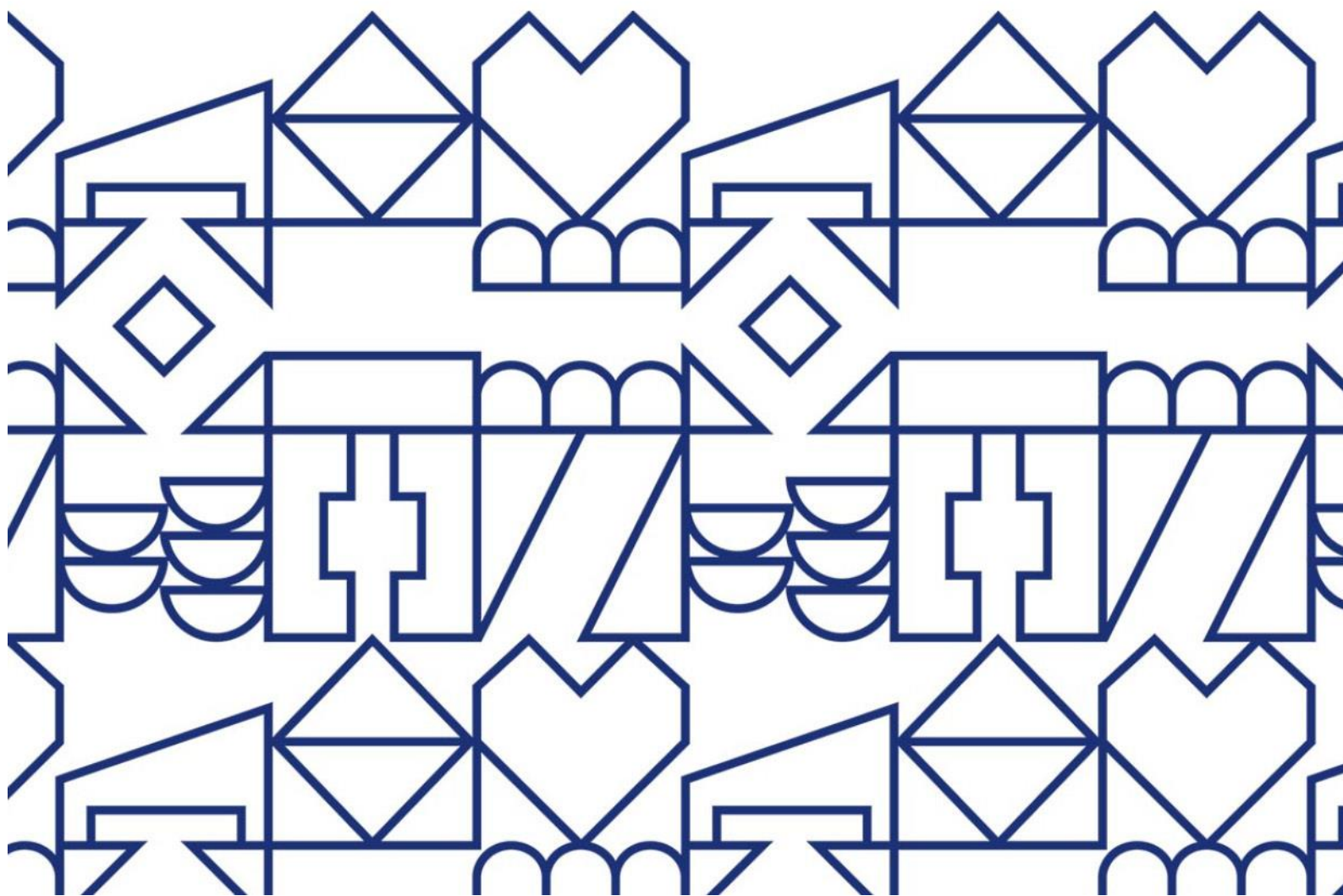

Suunnitelma kasvatuksellisten toimien, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

PERUSOPETUS

2026

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
2. TARKOITUS JA SOVELTAMINEN	1
3. LAINSÄÄDÄNTÖ.....	2
4. OPPILAAN OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET	2
5. SUHDE JÄRJESTYSSÄÄNTÖIHIN	3
6. KASVATUKSELLISTEN JA KURINPIDOLLISTEN TOIMIEN KÄYTÖN PERIAATTEET	3
7. KASVATUSKESKUSTELUJEN JA KURINPITOKEINOJEN KÄYTTÄMINEN ERI TILANTEISSA.....	5
7.1 Kotitehtävät ja työvälineet	5
7.2 Myöhästyminen	6
7.3 Vilppi.....	6
7.4 Luvattomat poissaolot	7
7.5 Puhelimet ja muut mobiililaitteet	8
7.6 Energiajuomat, virvoitusjuomat, makeiset ja muut herkut.....	9
7.7 Oleskelu ja liikkuminen	10
7.8 Oppitunnin häiritseminen.....	10
7.9 Koulun tai toisen oppilaan omaisuuden vahingoittaminen tai sotkeminen	11
7.10 Päihteet	12
7.11 Vaaralliset esineet ja aineet.....	13
7.12 Väkivalta ja kiusaaminen	14
8. MENETTELYTAVAT	16
8.1 Kasvatuskeskustelu	16
8.2 Siivousvelvoite.....	16

8.3 Kotitehtävien teettäminen työpäivän päätyttyä.....	16
8.4 Jälki-istunto.....	17
8.5 Kirjallinen varoitus	17
8.6 Määräaikainen erottaminen	17
8.7 Oppilaan määrääminen poistumaan	18
8.8 Oppilaan poistaminen luokasta tai tilasta	18
8.9 Opetukseen osallistumisen epääminen	19
8.10 Esineiden tai aineiden haltuunotto	19
8.11 Tavaroiden tarkastaminen	20
9. SUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN JA YHTEISTYÖ	21
10. SEURANTA	21

1. Johdanto

Tämä on Seinäjoen opetuspalveluiden perusopetuksen kasvatuksellisten toimien, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien käyttämistä ja niihin liittyviä menettelytapoja koskeva suunnitelma.

2. Tarkoitus ja soveltaminen

- Tavoitteena on turvata koulun työrauha, sisäinen järjestys, opiskelun esteetön sujuminen sekä koulun ja koulumatkojen turvallisuus.
- Tavoitteena on varmistaa opetuksen toimintaperiaatteiden yhdenmukaisuus ja oikeudenmukaisuus kasvatuksellisten ja kurinpidollisten toimien sekä turvaamistoimenpiteiden käyttämisessä sekä sitouttaa eri osapuolet sovittuihin toimintatapoihin.
- Kasvatuksellisia ja kurinpidollisia toimia sekä turvaamistoimenpiteitä käytettäessä on noudatettava hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin.
- Samanlaisista teoista tulee lähtökohtaisesti tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että aina tehdään tapauskohtaista harkintaa ja otetaan huomioon oppilaan ikä ja kehitystaso. Tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioda seuraamusta määrättäessä.
- Määrättävän kasvatuksellisen ja kurinpidollisen toimen sekä turvaamistoimenpiteen tulee olla oikeassa suhteessa oppilaan tekoon.
- Kasvatuksellisia ja kurinpidollisia toimia sekä turvaamistoimenpiteistä voidaan käyttää, kun oppilas häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä tai menettelee vilpillisesti eikä niitä saa käyttää esimerkiksi kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.
- Tämä suunnitelma on voimassa ajan, jonka oppilas osallistuu opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen tai muuhun toimintaan. Suunnitelmaa sovelletaan näin ollen koulussa tai osallistuttaessa koulun toimintaan koulun ulkopuolella. Suunnitelmaa noudatetaan esimerkiksi luokkaretkillä ja leirikouluissa.

3. Lainsäädäntö

- Kasvatuksellisista ja kurinpidollisista toimista, turvaamistoimista sekä suunnitelmasta säädetään perusopetuslain 29 ja 35 a -36 i §:ssä.
- Perusopetuslain mukaan
 - Kasvatuksellisia toimia ovat kasvatustalkot ja siivousvelvoite.
 - Kurinpidollisia toimia ovat kotitehtävien teettäminen työpäivän päätyttyä, jälki-istunto, kirjallinen varoitus sekä määräaikainen erottaminen.
 - Turvaamistoimenpiteitä ovat oppilaan määrääminen poistumaan, luokasta ja tilasta poistaminen, opetukseen osallistumisen epääminen, esineiden ja aineiden haltuunotto sekä tavaroiden tarkastaminen.
 - Kasvatuksellisten ja kurinpidollisten toimien tarkoituksena on epätoivottuun käyttäytymiseen puuttuminen ja sen päättymisen. Tietoisuus seuraamuksista myös osaltaan ennaltaehkäisee epätoivottua käyttäytymistä.
 - Turvaamistoimenpiteillä varmistetaan oppilaiden turvallisuus ja opetuksen esteetön sujuminen. Turvaamistoimenpiteet eivät ole kasvatuksellisia tai kurinpidollisia toimia ja niitä voidaan käyttää yhdessä tai erillään muista seuraamuksista.

4. Oppilaan oikeudet ja velvollisuudet

- Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.
- Oppilaalla on oikeus tulla kohdelluksi tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.
 - Oppilaalla on oikeus opetukseen.
 - Oppilaalla on velvollisuus suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyä asiallisesti.
 - Oppilaalla on velvollisuus osallistua opetukseen, ellei hänelle ole myönnetty lupaa poissaoloon.
 - Oppilaalla on velvollisuus käyttäytyä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

5. Suhde järjestyssääntöihin

- Kasvatuksellisia ja kurinpidollisia toimia käytettäessä tulee huomioida koulun järjestyssäännöt.
- Kasvatuksellisilla ja kurinpidollisilla toimilla voidaan puuttua **kouluajalla ja koulun toiminnassa tapahtuneeseen opetuksen häiritsemiseen ja koulun järjestyksen rikkomiseen tai vilpilliseen käyttäytymiseen**. Kasvatuksellisilla ja kurinpidollisilla toimilla ei voida puuttua oppilaan vapaa-aikaan kuten koulumatkalla sattuneisiin tapahtumiin. Koulun opettajan tai rehtorin tulee kuitenkin ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.
- Järjestyssäännöissä mainittujen suositusten vastaisesta käyttäytymisestä ei voida määrätä kasvatuksellisia tai kurinpidollisia toimia, vaan vain ehdottomien määräysten rikkomisesta voi seurata kasvatuksellinen tai kurinpidollinen toimi. Suositusten noudattamatta jättämisestä voidaan keskustella oppilaan kanssa ja olla tarvittaessa yhteydessä huoltajaan.

6. Kasvatuksellisten ja kurinpidollisten toimien käytön periaatteet

- Oppilaiden käyttäytymiseen puututaan aina ensivaiheessa pedagogisin keinoin esimerkiksi siten, että opettaja tai rehtori keskustelee oppilaan kanssa hyvästä käyttäytymisestä.
- Kasvatuksellisina ja kurinpidollisina toimina sekä turvaamistoimenpiteinä **käytetään vain perusopetuslaissa mainittuja keinoja**, eikä koulu voi määrätä lakiin perustumattomia kasvatuksellisia tai kurinpidollisia toimia. Kaikki perusopetuslain mukaiset kasvatukselliset ja kurinpidolliset toimet sekä turvaamistoimenpiteet ovat lähtökohtaisesti käytettävissä tekijästä tai teosta tai laiminlyönnistä riippumatta.
- Kasvatuksellisten ja kurinpidollisten toimien sekä turvaamistoimenpiteiden käyttöä harkitaan aina tapauskohtaisesti ja arvioidaan, milloin niiden käyttö on pedagogisesti tai turvallisuuden näkökulmasta perusteltua.
- Kasvatuksellisia ja kurinpidollisia toimia ja turvaamistoimenpiteitä harkittaessa huomioidaan oppilaan ikä ja kehitystaso.
- Jälki-istunnon, kirjallisen varoituksen tai määräaikaisen erottamisen määräämistä alkuopetuksen oppilaalle harkitaan tarkoin. Pedagogiset

keinot tai kasvatustalkustelu ovat monessa tilanteessa toimivampi tapa puuttua oppilaan epäasialliseen tai epätoivottuun käyttäytymiseen.

- Oppilaita kohdellaan hallinnon yleisiä oikeusperiaatteita noudattaen yhdenvertaisesti ja kasvatuksellisia ja kurinpidollisia toimia sekä turvaamistoimenpiteitä käyttäessä samanlaisista teoista määrätään lähtökohtaisesti sama seuraamus.
- Koulun järjestyssääntöjen rikkomiseen johtaneet tapahtumat ja niiden taustat selvitetään perusteellisesti. Joskus yksittäisen oppilaan tekojen taustalta voi paljastua esimerkiksi pidempiä tapahtumaketjuja tai ristiriitatilanteita, joihin voi liittyä useampia asianosaisia tai avun ja tuen tarvetta. **Vaikka koulu tekee ilmoituksen poliisille, tulee tapahtuneen selvittämistä koulussa jatkaa ja tarvittaessa määrätä seuraamus.** Oppilaan mahdollinen rikosoikeudellinen seuraamus ei estä kasvatuksellisten ja kurinpidollisten tai turvaamistoimenpiteiden käyttöä koulussa.
- Kasvatuksellisia ja kurinpidollisia toimia sekä turvaamistoimenpiteitä määrittäessä oppilaan kanssa käydään läpi seuraamuksen määräämiseen johtaneet tapahtumat ja oppilaalle varataan aito mahdollisuus esittää näkemyksensä tapahtuneesta ja määrätystä seuraamuksesta.
- Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää ja heihin ollaan yhteydessä matalalla kynnyksellä. Huoltajia tiedotetaan rikkomuksesta tai laiminlyönnistä, heille varataan tarvittaessa mahdollisuus osallistua kasvatustalkusteluun ja heitä kuullaan ennen kirjallisesta varoituksesta tai määräaikaisesta erottamisesta päättämistä. Opettajan tehtäväkuvaan kuuluu riittävä yhteydenpito huoltajiin ja Wilma-merkintöjen tekeminen.
- Lasten Parlamentin mukaan on muistettava, että oppilaat ovat lapsia ja tarvitsevat harjoittelua. Lasten Parlamentin hallitus on nostanut seuraavat teemat, joihin Lasten Parlamentti on esittänyt omia näkemyksiään:
 - kotitehtävät ja työvälineet
 - vilppi
 - oppitunnin häiritseminen
 - koulun ja toisen oppilaan omaisuuden vahingoittaminen tai sotkeminen

7. Kasvatuskeskustelujen ja kurinpitokeinojen käyttäminen eri tilanteissa

Seuraavassa on listattu esimerkkejä erilaisista teoista ja laiminlyönneistä, niiden käsittelystä koulussa sekä niistä määrättävistä mahdollisista seuraamuksista ja turvaamistoimenpiteistä. Koulut voivat hyödyntää esimerkkilistausta huomioiden kuitenkin aina tapauskohtaisen harkinnan.

7.1 Kotitehtävät ja työvälineet

- Opettaja keskustelee oppilaan kanssa ja selvittää, mistä kotitehtävien tekemättä jättäminen tai työvälineiden unohtaminen johtuu.
- Tarvittaessa opettaja on yhteydessä huoltajaan.
- Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, oppilas ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai, jos oppilas tarvitsee oppimisen tai koulunkäynnin tukea, hänet ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai tarjotaan oppimisen tai koulunkäynnin tukea.
- Oppilasta pyydetään tekemään tekemättä jääneet kotitehtävät ja muistutetaan, että jatkossa tehtävät tulee tehdä aikataulussa ja työvälineet tuoda kouluun.
- Jos oppilaalla on toistuvasti kotitehtävät tekemättä, opettaja tai rehtori voivat määrätä oppilaan tekemään kotitehtävät koulupäivän jälkeen.

Lasten Parlamentin ehdotus:

- Jos oppilas jättää kotitehtävät tekemättä kolme kertaa, oppilaalle määrätään 30 minuutin jälki-istunto tai tehtävien tekeminen koulun jälkeen.
- Unohduksista tulee laittaa Wilma-merkintä.
- Wilmaan olisi hyvä merkitä läksyt ja päivän aikana tehdyt asiat

Koulukohtaisen/tulosityksikötason linjattavaksi:

- Jos oppilas jättää kotitehtävät tekemättä tai työvälineet kotiin ____kuukauden aikana ____ kertaa, oppilaalle määrätään kasvatuskeskustelu.
- Jos oppilas jättää kotitehtävät tekemättä tai työvälineet kotiin ____kuukauden aikana ____ kertaa, oppilaalle määrätään jälki-istunto.

7.2 Myöhästyminen

- Opettaja keskustelee oppilaan kanssa ja selvittää, mistä myöhästyminen johtuu.
- Tarvittaessa opettaja on yhteydessä huoltajaan.
- Toimitaan Seinäjoen poissaoloihin puuttumisen mallin mukaisesti.
- Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, oppilas ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai, jos oppilas tarvitsee oppimisen tai koulunkäynnin tukea, hänet ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai tarjotaan oppimisen tai koulunkäynnin tukea.
- Oppilasta ohjataan tulemaan kouluun ajoissa ja noudattamaan lukujärjestystä.

Koulukohtaisen/tulosityksikkötason linjattavaksi:

- Jos oppilas myöhästyy _____kuukauden aikana _____ kertaa, oppilaalle määrätään kasvatuskeskustelu.
- Jos oppilas myöhästyy _____kuukauden aikana _____ kertaa, oppilaalle määrätään jälki-istunto.
- Toistuvissa laiminlyönneissä, kun muut seuraamukset eivät tuo muutosta oppilaan toimintaan, myös kirjallinen varoitus voi tulla harkittavaksi.

7.3 Vilppi

- Opettaja keskustelee oppilaan kanssa ja selvittää epäiltyä luntaamista tai muuta vilppiä.
- Opettajan on mahdollista keskeyttää arviointitilanne.
- Opettaja on yhteydessä huoltajaan.
- Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, oppilas ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai, jos oppilas tarvitsee oppimisen tai koulunkäynnin tukea, hänet ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai tarjotaan oppimisen tai koulunkäynnin tukea.

Koulukohtaisen/tulosityksikkötason linjattavaksi:

- Jos oppilas lunttaa tai tekee muuta vilppiä ____ kuukauden aikana ____ kertaa, oppilaalle määrätään kasvatuskeskustelu.
- Jos oppilas lunttaa tai tekee muuta vilppiä ____ kuukauden aikana ____ kertaa, oppilaalle määrätään jälki-istunto.
- Toistuvissa laiminlyönneissä, kun muut seuraamukset eivät tuo muutosta oppilaan toimintaan, myös kirjallinen varoitus voi tulla harkittavaksi.

Lasten Parlamentin ehdotus:

- Jos oppilas lunttaa tai tekee muuta vilppiä, tulee koesuoritus hylätä. Koe tulee uusia myöhemmin muutetuilla kysymyksillä valvotusti. Oppilaalle tulee määrätä jälki-istunto ja keskustella oppilaan/huoltajien kanssa ja selvittää vilpin syy.

7.4 Luvattomat poissaolot

- Opettaja keskustelee oppilaan kanssa ja selvittää, mistä luvaton poissaolo johtuu.
- Opettaja on yhteydessä huoltajaan Seinäjoen poissaoloihin puuttumisen mallin mukaisesti.
- Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, oppilas ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai, jos oppilas tarvitsee oppimisen tai koulunkäynnin tukea, hänet ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai tarjotaan oppimisen tai koulunkäynnin tukea.

Koulukohtaisen/tulosityksikkötason linjattavaksi:

- Jos oppilas on luvatta poissa oppitunnilta ____ kuukauden aikana ____ kertaa, oppilaalle määrätään kasvatuskeskustelu.
- Jos oppilas on luvatta poissa oppitunnilta ____ kuukauden aikana ____ kertaa, oppilaalle määrätään jälki-istunto.

- Toistuvissa laiminlyönneissä, kun muut seuraamukset eivät tuo muutosta oppilaan toimintaan, myös kirjallinen varoitus voi tulla harkittavaksi.

7.5 Puhelimet ja muut mobiililaitteet

- 1.8.2026 alkaen Seinäjoen perusopetuksen kouluissa ei käytetä puhelinta tai muuta mobiililaitetta.
- Jos oppilas oppitunnilla tai järjestyssääntöjen vastaisesti välitunnilla pitää luvatta esillä tai käyttää puhelinta tai muuta mobiililaitetta, opettaja pyytää ensisijaisesti oppilasta laittamaan laitteen pois.
- Jos oppilas ei laita laitetta pois, opettaja pyytää oppilasta antamaan laitteen opettajalle.
- Jos tämäkään pyytäminen ei tehoa, opettaja voi ottaa laitteen oppilaalta ja tarvittaessa käyttää voimakeinoja, jos oppilas tekee vastarintaa. Voimakeinojen käyttö on viimesijainen keino.
- Oppilas, joka kieltäytyy laittamasta pois puhelinta tai muuta mobiililaitetta tai luovuttamasta sitä opettajalle, voidaan määrätä poistumaan tilasta ja viimesijaisena keinona poistaa oppilas tilasta, jos oppilas tekee vastarintaa. Voimakeinojen käyttö on viimesijainen keino.
- Tarvittaessa opettaja on yhteydessä huoltajaan.

Koulukohtaisen/tulosyksikötason linjattavaksi:

- Jos oppilas käyttää luvatta puhelinta tai muuta mobiililaitetta oppitunnilla tai järjestyssääntöjen vastaisesti välitunnilla____ kuukauden aikana____ kertaa, oppilaalle määrätään kasvatuskeskustelu.
- Jos oppilas käyttää luvatta puhelinta tai muuta mobiililaitetta oppitunnilla tai järjestyssääntöjen vastaisesti välitunnilla____ kuukauden aikana____ kertaa, oppilaalle määrätään jälki-istunto.
- Toistuvissa laiminlyönneissä, kun muut seuraamukset eivät tuo muutosta oppilaan toimintaan, myös kirjallinen varoitus voi tulla harkittavaksi.

7.6 Energiajuomat, virvoitusjuomat, makeiset ja muut herkut

Koulukohtaisen/tulosityksikkötason linjattavaksi:

Tähän voidaan listata sellaiset **koulun järjestyssäännöissä** mainitut tuotteet esimerkiksi energiajuomat, virvoitusjuomat ja makeiset, joiden nauttiminen oppitunnilla on kiellettyä.

- Jos oppilas nauttii järjestyssääntöjen vastaisesti oppitunnilla em. tuotteita, opettaja pyytää ensisijaisesti oppilasta laittamaan ne pois.
- Jos oppilas ei tottele, opettaja pyytää oppilasta antamaan em. tuotteet opettajalle.
- Jos tämäkään pyytäminen ei tehoa ja oppilas häiritsee opetusta, opettaja voi ottaa tuotteet oppilaalta ja tarvittaessa käyttää voimakeinoja, jos oppilas tekee vastarintaa. Voimakeinojen käyttö on viimesijainen keino.
- Oppilas, joka kieltäytyy laittamasta pois tuotteita tai luovuttamasta niitä opettajalle, voidaan oppilas määrätä poistumaan tilasta ja viimesijaisena keinona poistaa oppilas tilasta, jos oppilas tekee vastarintaa. Voimakeinojen käyttö on viimesijainen keino. Voimakeinojen käytön tulee perustua Perusopetuslakiin.
- Tarvittaessa opettaja on yhteydessä huoltajaan.

Koulukohtaisen/tulosityksikkötason linjattavaksi:

- Jos oppilas _____ kuukauden aikana nauttii _____ kertaa järjestyssääntöjen vastaisesti oppitunnilla _____ oppilaalle määrätään kasvatuskeskustelu.
- Jos oppilas _____ kuukauden aikana nauttii _____ kertaa järjestyssääntöjen vastaisesti oppitunnilla _____ oppilaalle määrätään jälki-istunto.
- Toistuvissa laiminlyönneissä, kun muut seuraamukset eivät tuo muutosta oppilaan toimintaan, myös kirjallinen varoitus voi tulla harkittavaksi.

7.7 Oleskelu ja liikkuminen

Koulun järjestyssäännöissä tulee olla kirjattuna koulun alueen rajat.

- Opettaja keskustelee oppilaan kanssa, mikäli hän poistuu koulun alueelta.
- Tarvittaessa opettaja on yhteydessä huoltajaan.
- Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, oppilas ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai, jos oppilas tarvitsee oppimisen tai koulunkäynnin tukea, hänet ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai tarjotaan oppimisen tai koulunkäynnin tukea.

Koulukohtaisen/tulosityksikkötason linjattavaksi:

- Jos oppilas _____ kuukauden aikana poistuu järjestyssääntöjen vastaisesti _____ kertaa koulun alueelta, oppilaalle määrätään kasvatuskeskustelu.
- Jos oppilas _____ kuukauden aikana poistuu järjestyssääntöjen vastaisesti _____ kertaa koulun alueelta, oppilaalle määrätään jälki-istunto.
- Toistuvissa laiminlyönneissä, kun muut seuraamukset eivät tuo muutosta oppilaan toimintaan, myös kirjallinen varoitus voi tulla harkittavaksi.

7.8 Oppitunnin häiritseminen

- Opettaja keskustelee oppilaan kanssa.
- Tarvittaessa opettaja on yhteydessä huoltajaan.
- Jos oppilas häiritsee toistuvasti oppituntia, pidetään oppilaalle kasvatuskeskustelu. Oppilaalle voidaan myös määrätä jälki-istunto.
- Opetusta häiritsevä oppilas voidaan tarvittaessa määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun järjestämästä tilaisuudesta.
- Jos poistettava oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen

kokonaisarviointi huomioon ottaen. Voimakeinojen käyttäminen on viimesijainen keino.

- Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, oppilas ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai, jos oppilas tarvitsee oppimisen tai koulunkäynnin tukea, hänet ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai tarjotaan oppimisen tai koulunkäynnin tukea.
- Toistuvissa tapauksissa, kun muut seuraamukset eivät tuo muutosta oppilaan toimintaan, myös kirjallinen varoitus voi tulla harkittavaksi.

Lasten Parlamentin ehdotus:

- Oppituntia häiritsevää oppilasta huomautetaan ja siirretään pois luokasta, mikäli oppilas ei korjaa toimintaansa.

7.9 Koulun tai toisen oppilaan omaisuuden vahingoittaminen tai sotkeminen

- Opettaja keskustelee oppilaan kanssa.
- Oppilas määrätään puhdistamaan tai järjestämään sotkemansa tai epäjärjestykseen saattamansa koulun omaisuus tai tila.
- Tarvittaessa opettaja on yhteydessä huoltajaan ja huoltajalle ilmoitetaan omaisuudelle aiheutuneesta vahingosta.
- Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, oppilas ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai, jos oppilas tarvitsee oppimisen tai koulunkäynnin tukea, hänet ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai tarjotaan oppimisen tai koulunkäynnin tukea.
- Jos oppilas on tahallaan rikkonut, vahingoittanut tai sotkenut omaisuutta, pidetään oppilaalle kasvatuskeskustelu. Oppilaalle voidaan myös määrätä jälki-istunto.
- Toistuvissa tapauksissa, kun muut seuraamukset eivät tuo muutosta oppilaan toimintaan, myös kirjallinen varoitus voi tulla harkittavaksi.
- Tarvittaessa opetuksen järjestäjä ja huoltaja sopivat vahingonkorvauksesta. Opetuksen järjestäjä voi nostaa vahingonkorvauskanteen tuomioistuimessa.

- Jos oppilas on aiheuttanut vahingon toisen oppilaan omaisuudelle, koulu voi ohjata huoltajat sopimaan keskenään vahingonkorvauksesta.

Lasten Parlamentin ehdotus:

- Jos oppilas on aiheuttanut vahingon koulun tai toisen oppilaan omaisuudelle, tulee oppilaan jäädä koulun jälkeen korjaamaan tai korvata aiheuttamansa vahinko. Tarvittaessa oppilaalle voidaan määrätä myös jälki-istunto.

Vahingonkorvausvelvollisuus varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa alle 18-vuotiaita koskien | Opetushallitus

7.10 Päihteet

- Opettajalla ja rehtorilla on oikeus ottaa tupakkatuotteet, nikotiinituotteet, vape, alkoholi ja huumeet haltuun oppilaalta.
- Jos oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla tai opettajalla on oikeus huumeiden ja alkoholin haltuun ottamiseksi käyttää sellaisia välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Voimakeinojen käyttäminen on viimesijainen keino.
- Jos tupakkatuotteita, nikotiinituotteista tai vapea käytetään oppimisen tai opetuksen häiritsemiseen, rehtorilla tai opettajalla on oikeus niiden haltuun ottamiseksi käyttää sellaisia välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Voimakeinojen käyttäminen on viimesijainen keino.
- Opettaja tai rehtori voi tarkastaa oppilaan tavarat, oppilaan lokeron ja päällisin puolin hänen vaatteensa alkoholin ja huumeiden haltuun ottamiseksi, jos hallussapito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy luovuttamasta niitä tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.
- Jos oppilaan hallussa on huumeita tai muutoin vakavissa tilanteissa, tehdään tästä ilmoitus poliisille ja lastensuojeluun.
- Opettaja on aina yhteydessä huoltajaan, jos oppilaan hallusta löytyy tupakkatuotteita, nikotiinituotteita, vape, alkoholia tai huumeita.

- Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, oppilas ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai, jos oppilas tarvitsee oppimisen tai koulunkäynnin tukea, hänet ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai tarjotaan oppimisen tai koulunkäynnin tukea.
- Jos oppilaan hallussa on kouluaikana alkoholia, tupakkatuotteita, nikotiinituotteita tai vape, tai oppilas käyttää niitä kouluaikana, oppilaalle määrätään kasvatuskeskustelu tai jälki-istunto. Toistuvissa tapauksissa, kun muut seuraamukset eivät tuo muutosta oppilaan toimintaan, myös kirjallinen varoitus tai määräaikainen erottaminen voi tulla harkittavaksi.
- Jos oppilaan hallussa on kouluaikana huumeita tai oppilas käyttää niitä kouluaikana, oppilaalle määrätään kasvatuskeskustelu, jälki-istunto tai kirjallinen varoitus. Määräaikaista erottamista harkitaan, jos oppilas määrätystä kurinpitokeinoista huolimatta jatkaa epäasiallista käytöstään. Vakavissa rikkomuksissa määräaikainen erottaminen voi olla myös ensisijainen kurinpitokeino.
- Seinäjoen opetuspalveluissa on käytössä Seinäjoen kaupungin päihdetoimintamalli peruskouluissa.

7.11 Vaaralliset esineet ja aineet

- Akuuteissa tilanteissa, jos oppilas uhkaa teräaseella tai muulla vaarallisella esineellä tai aineella tai muutoin vakavissa tilanteissa, ollaan välittömästi yhteydessä poliisiin.
- Opettajalla ja rehtorilla on oikeus ottaa teräase, kuten puukko tai muun vaarallinen esine tai aine haltuun oppilaalta.
- Jos oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus käyttää sellaisia välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Voimakeinojen käyttäminen on viimesijainen keino.
- Oppilaan fyysinen rajoittaminen, esimerkiksi kiinni pitämällä tai ottamalla pois vaarallinen esine tai aine, voi tulla viimesijaisena toimenpiteenä yksittäistapauksissa kyseeseen rikoslaisa säädettyä hätävarjeluna tai pakkotilassa sallittuna tekona. Tällöin kyse on oikeudesta puuttua tilanteeseen fyysisesti rajoittamalla, joka on kaikilla koulun toimijoilla ammattinimikkeestä riippumatta.
- Opettaja tai rehtori voi tarkastaa oppilaan tavarat, oppilaan lokeron ja päällisin puolin hänen vaatteensa, teräaseen, kuten puukon tai muun

vaarallisen esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jos esineen tai aineen hallussapito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

- Opettaja on aina yhteydessä huoltajaan ja poliisiin, jos oppilaan hallusta löytyy teräase kuten puukko tai muita vaarallisia esineitä tai aineita.
- Tarvittaessa tehdään ilmoitus lastensuojeluun.
- Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, oppilas ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai, jos oppilas tarvitsee oppimisen tai koulunkäynnin tukea, hänet ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai tarjotaan oppimisen tai koulunkäynnin tukea.
- Jos oppilas tuo kouluun teräaseen, kuten puukon, tai muun vaarallisen esineen tai aineen, oppilaalle määrätään kasvatustalkoita tai jälki-istunto.
- Vakavassa yksittäisessä tilanteessa tai toistuvissa tapauksissa, kun muut seuraamukset eivät tuo muutosta oppilaan toimintaan, myös kirjallinen varoitus voi tulla harkittavaksi.
- Määräaikaista erottamista harkitaan, jos oppilas määrättyistä kurinpitokeinoista huolimatta jatkaa epäasiallista käytöstään. Vakavissa rikkomuksissa määräaikainen erottaminen voi olla myös ensisijainen kurinpitokeino.

[Kielletyt ja vaaralliset esineet ja aineet kasvatuksessa ja koulutuksessa | Opetushallitus](#)

[Oppilaan fyysinen rajoittaminen perusopetuksessa | Opetushallitus](#)

7.12 Väkivalta ja kiusaaminen

- Akuuteissa väkivaltatilanteissa ollaan välittömästi yhteydessä poliisiin.
- Väkivaltaisesti käyttäytyvä oppilas voidaan tarvittaessa määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun järjestämästä tilaisuudesta.
- Jos poistettava oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Voimakeinojen käyttäminen on viimesijainen keino.

- Oppilaan fyysinen rajoittaminen, esimerkiksi kiinni pitämällä, voi tulla viimesijaisena toimenpiteenä yksittäistapauksissa kyseeseen rikoslaissa säädettyä hätävarjeluna tai pakkotilassa sallittuna tekona. Tällöin kyse on oikeudesta puuttua tilanteeseen fyysisesti rajoittamalla, joka on kaikilla koulun toimijoilla ammattinimikkeestä riippumatta.
- Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.
- Opettaja keskustelee oppilaan kanssa kiusaamisesta ja väkivallasta ja selvittää tapahtunutta.
- Opettaja on aina yhteydessä huoltajaan.
- Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, oppilas ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai, jos oppilas tarvitsee oppimisen tai koulunkäynnin tukea, hänet ohjataan opiskeluhuollon palveluihin tai tarjotaan oppimisen tai koulunkäynnin tukea.
- Väkivallasta, kuten lyömisestä, potkimisesta, tönimisestä tai nimittelystä ja kiusaamisesta, määrätään kasvatuskeskustelu tai jälki-istunto.
- Vakavasta yksittäisestä teosta tai toistuvista teoista, kun muut seuraamukset eivät tuo muutosta oppilaan toimintaan, oppilaalle määrätään kirjallinen varoitus.
- Määräaikaista erottamista harkitaan, jos oppilas määrätyistä kurinpidollisista toimista huolimatta jatkaa epäasiallista käytöstään. Vakavissa rikkomuksissa määräaikainen erottaminen voi olla myös ensisijainen kurinpidollinen toimi.

Oppilaan fyysinen rajoittaminen perusopetuksessa | Opetushallitus

Seinäjoen perusopetuksessa on käytössä akuutti väkivaltatilanne -toimintamalli.

8. Menettelytavat

8.1 Kasvatuskeskustelu

- Oppilaan kanssa keskustellaan mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen ja hänelle varataan aito mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä tapahtuneesta.
- Kasvatuskeskustelun määrää opettaja tai rehtori.
- Huoltajalle varataan tarvittaessa mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun.
- Kasvatuskeskustelusta ilmoitetaan huoltajalle.
- Kasvatuskeskustelu kirjataan Wilmaan.

8.2 Siivousvelvoite

- Oppilaan kanssa keskustellaan mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen ja hänelle varataan aito mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä tapahtuneesta.
- Siivousvelvoitteen päättää opettaja tai rehtori.
- Jos oppilaalle määrätään siivousvelvoite ja tehtävä suoritetaan oppilaan työpäivän ulkopuolella, siitä ilmoitetaan huoltajalle.

8.3 Kotitehtävien teettäminen työpäivän päätyttyä

- Oppilaan kanssa keskustellaan mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen ja hänelle varataan aito mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä tapahtuneesta.
- Kotitehtävien tekemisestä työpäivän jälkeen päättää opettaja tai rehtori.
- Kotitehtävien teettämisestä työpäivän jälkeen ilmoitetaan huoltajalle.
- Kotitehtävien teettäminen työpäivän päätyttyä kirjataan.

8.4 Jälki-istunto

- Oppilasta kuullaan mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen ja hänelle varataan aito mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä tapahtuneesta.
- Jälki-istunnon määrää opettaja tai rehtori.
- Jälki-istunnosta ilmoitetaan huoltajalle.
- Jälki-istunto kirjataan Wilmaan.
- Jälki-istuntojen järjestämisestä päätetään koulukohtaisesti.

8.5 Kirjallinen varoitus

- Oppilasta kuullaan mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen ja hänelle varataan aito mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä tapahtuneesta.
- Ennen kirjallisesta varoituksesta päättämistä varataan huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi.
- Kirjallisesta varoituksesta päättää rehtori.
- Kirjallisesta varoituksesta annetaan päätös (Primus).
- Oppilaalle järjestetään tarvittava opiskeluhuolto.

8.6 Määräaikainen erottaminen

- Oppilasta kuullaan mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen ja hänelle varataan aito mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä tapahtuneesta.
- Määräaikaista erottamista harkittaessa koulunjohtaja/rehtori ottaa yhteyttä perusopetusjohtajaan.
- Ennen määräaikaisesta erottamisesta päättämistä varataan huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi.
- Määräaikaisesta erottamisesta päättää kasvatus- ja opetuslautakunta.
- Määräaikaisesta erottamisesta annetaan päätös.

- Määrääjäksi erotetun oppilaan opetus järjestetään siten, että tämä ei jää opinnoissaan jälkeen. Oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan.
- Oppilaalle järjestetään tarvittava opiskeluhoolto.

8.7 Oppilaan määrääminen poistumaan

- Oppilaan määrää poistumaan opettaja tai rehtori.
- Oppilaalle järjestetään tämän ikä ja kehitystaso huomioon ottaen riittävä valvonta.
- Oppilaan määräämisestä poistumaan ilmoitetaan huoltajalle.
- Oppilaalle järjestetään tarvittava opiskeluhoolto.
- Oppilaan määrääminen poistumaan kirjataan.

8.8 Oppilaan poistaminen luokasta tai tilasta

- Oppilaan voi poistaa luokasta tai tilasta opettaja tai rehtori.
- Jos poistettava oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on yhdessä ja erikseen oikeus käyttää sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.
- Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.
- Oppilaan poistamisesta luokasta tai tilasta ilmoitetaan huoltajalle.
- Oppilaalle järjestetään tarvittava opiskeluhoolto.
- Luokasta tai tilasta poistaminen kirjataan.

8.9 Opetukseen osallistumisen epääminen

- Opetuksen epäämisestä päättää rehtori.
- Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa opetuksesta epäämisen jälkeen.
- Opetuksen epäämisestä ilmoitetaan huoltajalle ja tarvittaessa lastensuojeluun.
- Epäämisen aikana oppilaalle järjestetään mahdollisuus keskustella opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.
- Oppilaan tarvitsema tuki opetuksen epäämistilanteissa epäämisen aikana ja opetukseen palatessa suunnitellaan tarvittaessa yhteistyössä opiskeluhuollon kanssa.
- Opetuksen epääminen kirjataan.

8.10 Esineiden tai aineiden haltuunotto

- Rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus ottaa haltuunsa oppilaalta kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista.
- Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.
- Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.
- Esineiden ja aineiden haltuun ottamisesta ilmoitetaan huoltajalle.
- Oppilaalta haltuun otettu häiritsevä esine tai aine luovutetaan oppilaalle oppitunnin tai koulun tilaisuuden päättymisen jälkeen. Jos on todennäköistä, että häirintä oppitunnin jälkeen jatkuu, häirintään käytetty esine tai aine luovutetaan oppilaalle työpäivän päättyessä.
- Oppilaalta haltuun otettu tupakkatuote, alkoholi, teräase tai muu vaarallinen esine tai aine luovutetaan huoltajalle mahdollisimman pian.

- Vaaralliset esineet ja aineet, joita huoltajalla ei ole oikeutta pitää hallussa, luovutetaan poliisille. Huumeet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammukset ja kaasusumuttimet sekä räjähteet luovutetaan aina välittömästi poliisille.
- Ennen luovuttamista esine tai aine säilytetään lukitussa tilassa.
- Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa nouda esinettä tai ainetta, se hävitetään.
- Esineiden ja aineiden hävittäminen ja luovuttaminen kirjataan.

8.11 Tavaroiden tarkastaminen

- Rehtorilla tai opettajalla on oikeus tarkastaa oppilaan tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussapito on ilmeistä.
- Oppilaalle ilmoitetaan tarkastuksen syy.
- Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva. Oppilaan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa koulun henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla. Tarkastuksen suorittamistavasta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.
- Tavaroiden tarkastaminen on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteellä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Oppilaan tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta.
- Tavaroiden tarkastamisesta ilmoitetaan huoltajalle.
- Tavaroiden tarkastaminen kirjataan.

9. Suunnitelmasta tiedottaminen ja yhteistyö

- Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kasvatuksellisista ja kurinpidollisesti toimista sekä turvaamistoimenpiteistä tiedotetaan koulun henkilökuntaa, oppilaita ja huoltajia.
- Uusi henkilökunta perehdytetään ja suunnitelma käydään lukuvuoden alussa läpi henkilökunnan kanssa.
- Huoltajien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä kasvatuksellisia ja kurinpidollisia toimia määrättäessä.
- Koulu tekee yhteistyötä eri viranomaistahojen kuten opiskeluhuoltopalvelujen, lastensuojelun, sosiaalihuollon, nuorisotyön ja poliisin kanssa.

10. Seuranta

- Koulun yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä seuraa kasvatuksellisten toimien, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien käyttämistä ja niihin liittyviä menettelytapoja koskevan suunnitelman toteutumista ja vaikuttavuutta koulussa. Lisäksi kouluissa seurataan ja arvioidaan suunnitelmaa lukuvuosittain koulussa tehtävän laadunarviointityön sekä muun arvioinnin yhteydessä.

Opetuksen järjestäjä seuraa kurinpitotoimien toteutumista
PoL 36i

Suunnitelman valmistelu:

Suunnitelma on laadittu Opetushallituksen tukimateriaalin pohjalta: Perusopetuksen kasvatuksellisten toimien, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien suunnitelma | Opetushallitus

Perusopetuksen työryhmä on käynyt läpi Opetushallituksen tukimateriaalin ja lisännyt suunnitelmaan opetuksen järjestäjän tarkennuksia. Lasten Parlamentin hallitus on valinnut keskeisimpänä pitämiään teemoja ja sen pohjalta Lasten Parlamentti on tehnyt esityksiä suunnitelman osalta.

Rehtorit/koulunjohtajat:

Suunnitelmaa on käsitelty koulujen johtajien ja rehtoreiden kokouksessa, jonka pohjalta on päätetty esittää koulukohtaisen käsittelyprosessin etenemisestä. Syyslukukauden 2026 aikana koulukohtaisia tarkennuksia käsitellään tulosityksikkö- ja koulukohtaisesti henkilöstöä ja oppilaita osallistaen. Tämän pohjalta laaditaan koulukohtaiset tarkennukset ja mahdolliset yhteiset tulosityksikkötason linjaukset. Koulut päivittävät järjestyssäännöt tämän mukaisesti syyslukukauden 2026 aikana. Suunnitelmat liitetään osaksi opetussuunnitelmaa.

